

2025 VII 07 - 1100

२०२५ . ०७ . ०७ - ११००

N 735

Seat No.

बैठक क्र.

--	--	--	--	--	--	--

Time : 2 Hours

SOCIAL SCIENCES (73) GEOGRAPHY PAPER-II (M)

वेळ - २ तास

सामाजिक शास्त्रे (७३) भूगोल पेपर-२ (म)

(REVISED COURSE)

Pages - 7

पृष्ठे - ७

Total Marks : 40

एकूण गुण - ४०

सूचना :—

- (1) सर्व प्रश्न/कृती सोडविणे आवश्यक आहे.
- (2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
- (3) प्रश्न क्रमांक 4(अ) साठी पुरविण्यात आलेल्या ब्राझीलच्या नकाशा आराखड्याचा वापर करून तो मुख्य उत्तरपत्रिकेस जोडावा.
- (4) प्रश्न क्रमांक 6(अ) साठी पुरविण्यात आलेल्या आलेख कागदाचा वापर करून ती पुरवणी मुख्य उत्तरपत्रिकेस जोडावी.
- (5) प्रश्नांची उत्तरे लिहिताना नकाशा काढण्यासाठी स्टेन्सिलचा आवश्यक तेथे वापर करण्यास परवानगी आहे.
- (6) प्रश्नांची उत्तरे लिहिताना आवश्यक तेथे आकृत्या/आलेख काढावेत.
- (7) प्रश्नांची उत्तरे निळ्या किंवा काळ्या शाईच्या पेनने लिहावीत. पेन्सिलने लिहिलेले उत्तरे ग्राह्य धरण्यात येणार नाहीत.
- (8) आकृत्या, आलेख व नकाशा इत्यादी कार्य करण्यासाठी शिस पेन्सिल किंवा रंगीत पेन्सिल वापरण्यास हरकत नाही.

P.T.O.

2/N 735

1. अचूक पर्याय निवडून विधाने पूर्ण लिहा :

4

- (1) अंदमान समूहातील बेटे ही प्रामुख्याने आहेत.
 - (i) मुख्य भूभागापासून तुटलेल्या भूभागाची बनली
 - (ii) प्रवाळ बेटे
 - (iii) ज्वालामुखीय बेटे
 - (iv) खंडीय बेटे
- (2) ब्राझीलच्या उत्तरेकडील प्रदेशाचे हवामान प्रकारात मोडते.
 - (i) मान्सून
 - (ii) उष्ण
 - (iii) शीत
 - (iv) समशीतोष्ण
- (3) हिमालयातील बर्फाळ प्रदेशात हा प्राणी आढळतो.
 - (i) हरिण
 - (ii) काळवीट
 - (iii) माकड
 - (iv) हिमचित्ता
- (4) भारत आणि ब्राझील या देशांतील राजवट प्रकारची आहे.
 - (i) लष्करी
 - (ii) साम्यवादी
 - (iii) प्रजासत्ताक
 - (iv) अध्यक्षीय

3/N 735

2. योग्य जोड्या लावा :

4

‘अ’ स्तंभ	‘ब’ स्तंभ
(1) क्षेत्रभेट	(i) केंद्रित वस्ती
(2) पानझडी वने	(ii) पॅटानल
(3) सावो पावलो	(iii) खेजडी
(4) ब्राझील	(iv) प्रश्नावली
	(v) साग
	(vi) सुंदरबन

3. प्रत्येकी एका वाक्यात उत्तरे लिहा (कोणतेही चार) :

4

- (1) ब्राझीलमधील वर्षावनांना काय म्हणतात ?
- (2) वाहतुकीचा सर्वात स्वस्त मार्ग कोणता आहे ?
- (3) लोकसंख्येच्या दृष्टीने ब्राझीलचा जगात कितवा क्रमांक लागतो ?
- (4) भारत व ब्राझील यापैकी कोणत्या देशाचे स्थान दोन्ही गोलार्धात आहे ?
- (5) गंगा नदीची प्रमुख उपनदी कोणती आहे ?

4. (अ) ब्राझीलच्या नकाशा आराखड्यात माहिती भरा व सूची तयार करा (कोणतेही चार) : 4

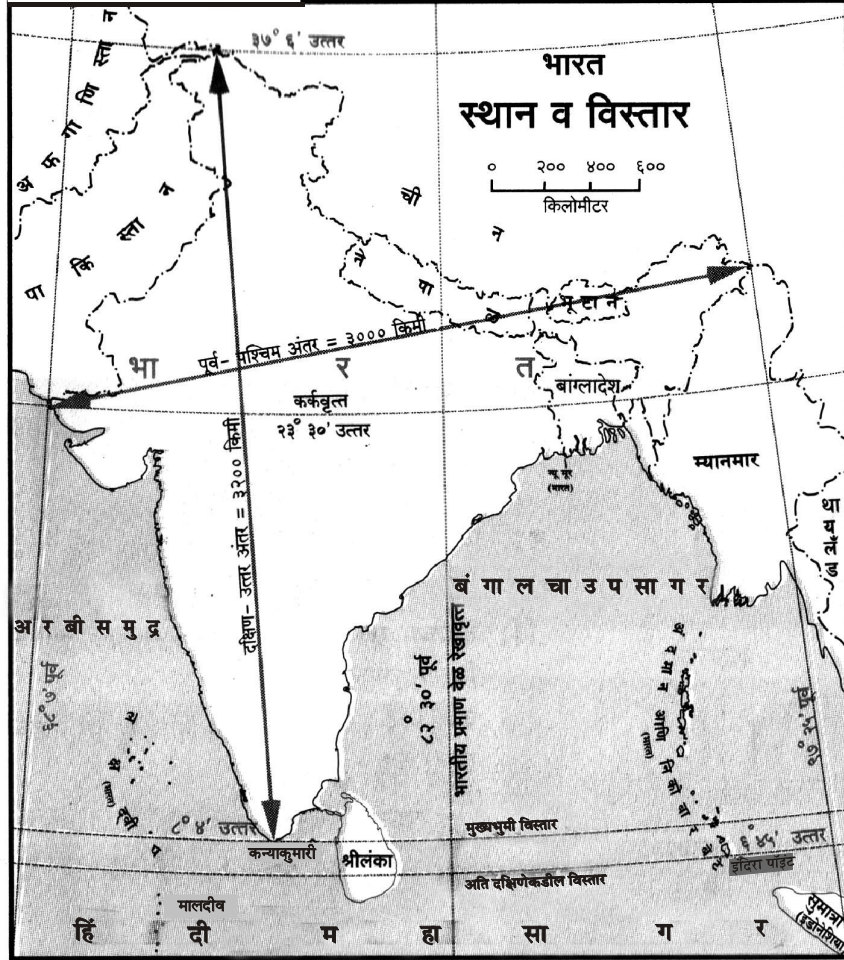
- (1) ब्राझीलची राजधानी
- (2) पाराना राज्य
- (3) पॅराग्वे नदी
- (4) कटिंगा
- (5) कॅसिनो पुळण
- (6) उत्तरेकडील अतिजास्त नागरी लोकसंख्येचे राज्य.

P.T.O.

4/N 735

(आ) खालील भारताच्या नकाशाचे वाचन करून त्याखालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा (कोणतेही चार) :

4

प्रश्न :

- (1) भारताच्या दक्षिणेकडील देश कोणता ?
- (2) भारताचे उत्तर-दक्षिण अंतर किती कि.मी. आहे ?
- (3) भारताचे अतिदक्षिणेकडील टोक कोणते ?
- (4) भारताच्या मध्यातून कोणते अक्षवृत्त गेले आहे ?
- (5) भारतीय प्रमाणवेळेचे रेखावृत्त कोणते ?

5/N 735

5. भौगोलिक कारणे लिहा (कोणतेही दोन) :

6

- (1) भारतात सर्वाधिक भाग पानझडी वनांनी व्यापला आहे.
- (2) ब्राझीलमधील दरडोई जमीन धारणा भारताच्या तुलनेत जास्त आहे.
- (3) उत्तर भारतीय मैदानी प्रदेशात लोहमार्गाचे जाळे विकसित झाले आहे.
- (4) ब्राझीलमध्ये पश्चिमवाहिनी नद्या आढळत नाही.

6. (अ) खालील दिलेल्या सांख्यिकीय माहितीच्या आधारे साधा स्तंभालेख काढा व खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा :

6

ब्राझील-नागरी लोकसंख्या टक्केवारी (1960-2010)

वर्ष	नागरी लोकसंख्या टक्केवारी
1960	47.1
1970	56.8
1980	66.0
1990	74.6
2000	81.5
2010	84.6

प्रश्न :

- (1) वरील आकडेवारीतील वर्षांतर किती आहे ?
- (2) कोणत्या दशकात नागरीकरणाचा वेग कमी झालेला दिसतो ?
- (3) 1970 ते 1980 या दशकात किती टक्क्यांनी नागरीकरणात वाढ झाली आहे ?

P.T.O.

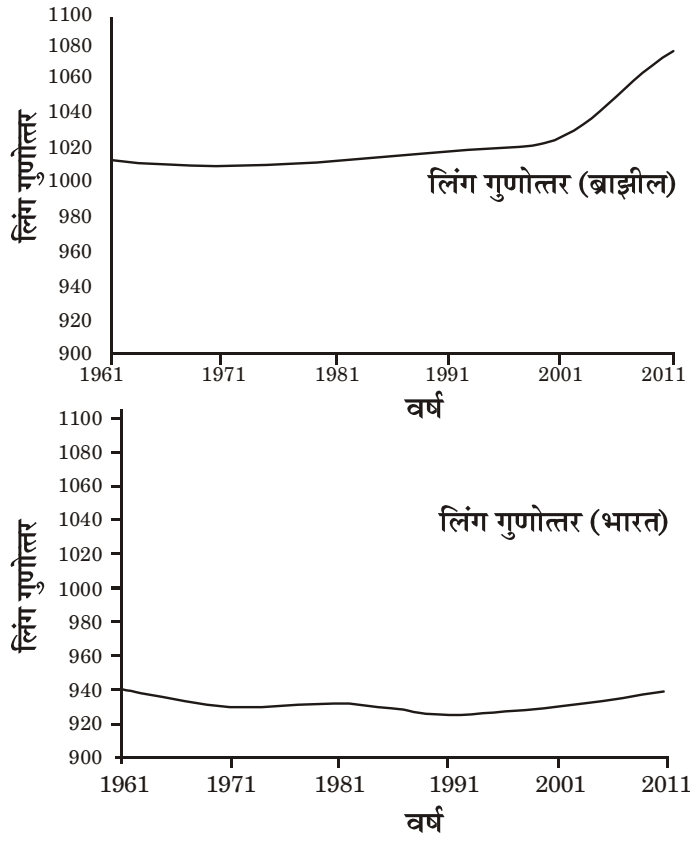
6/N 735

किंवा

(आ) दिलेल्या आलेखाचे वाचन करून त्याखालील दिलेल्या प्रश्नांची उत्तरे लिहा : 6

प्रश्न :

लिंग गुणोत्तर :

प्रश्न :

- (1) आलेख काय दर्शवितात ?
- (2) आलेखाचा प्रकार कोणता आहे ?

7/N 735

- (3) 2011 मध्ये कोणत्या देशाचे लिंग गुणोत्तर जास्त होते ?
- (4) 2001 मध्ये ब्राझीलमधील लिंग गुणोत्तर किती आहे ?
- (5) कोणत्या वर्षी भारतातील लिंग गुणोत्तर सर्वात कमी होते ?
- (6) 1961 मध्ये भारतामधील लिंग गुणोत्तर किती आहे ?

7. खालील प्रश्नांची सविस्तर उत्तरे लिहा (कोणतेही दोन) :

8

- (1) क्षेत्रभेटीची पूर्व तयारी तुम्ही कशी कराल ? हवामान केंद्राला भेट देण्यासाठी प्रश्नावली तयार करा.
- (2) भारताच्या हवामानातील हिंदी महासागर व हिमालयाचे महत्त्व सांगा.
- (3) ब्राझीलच्या शेती व खाणकाम व्यवसायासंबंधी माहिती लिहा.